

TEKSTEN

I' VIDI IN TERRA

Tekst: Francesco Petrarca (1304–1374)

I' vidi in terra angelici costumi
Et celesti bellezze al mondo sole,
tal che di rimembrar mi giova et dole,
Ché quant'io miro par sogni, ombre et
fumi;

Et vidi lagrimar que' duo bei lumi,
Ch'àn fatto mille volte invidia al sole;
Et udi' sospirando dir parole
Che farian gire i monti et stare i fiumi.

Amor, Senno, Valor, Pietate, et Doglia
ffacean piangendo un più dolce concento
D'ogni altro che nel mondo udir si soglia;

Et era il cielo l'armonia sì intento
Che non se vedea in ramo mover foglia,
Tanta dolcezza avea pien l'aere e 'l vento.

IL VAGH'E DOLCE SGUARDO

Il vagh' e dolce sguardo,
Qual hor lieto rivolta,
Madonn'in me tutt' ardo,
Per la gran gioia ch'è in me raccolta.

Ma poi ch'ella m'ascolta,
Eche selvaggi'e schiva
Ver me ver me si mostra
Più ch'io non vorrei,
Quasi m'adir a lei.
Vuol che liet' e penoso così viva.

Op aarde zag ik een engelachtige gratie,
en hemelse schoonheid, uniek in de
wereld: die herinnering brengt me
verdriet en vreugde, want wat ik zie lijkt
schaduw, rook en dromen.

Ik zag ze huilen, die twee lieflijke ogen,
die de Zon wel duizendmaal heeft benijd,
en zuchtend hoorde ik haar woorden
spreken die bergen zouden bewegen, en
rivieren betomen.

Liefde, Wijsheid, Moed, Meelij en Verdriet
zongen al huilend in zo zoete samenklank,
nergens ter wereld was ooit zoiets gehoord.

De hemel was zó betoverd door die
harmonie, dat aan de takken geen blad
zich roerde, zozeer was de lucht en de wind
van zoetheid vervuld.

[MvZ]

Wanneer mijn vrouwe blijmoedig
haar zoete blik op mij richt, sta ik geheel
in vuur en vlam, zoveel vreugde maakt
zich van mij meester.

Maar wanneer ze naar me luistert,
toont ze zich zo woest,
zo vijandig naar mij,
dat ik mij bijna niet meer
aan haar wil wijden:
ze wil dat ik leef tussen pijn en vreugde.

[MvZ]

ACH HÜLF MICH LEID

Ach hilf mich Leid und senlich klag,
Mein tag hab ich kein rast,
So fast mein herz mit schmerz thut
ringen, dringen nach verlornen freid.

Wie wohl ich bsorg, es sei umsunst
Mein gunst, den ich iem trag,
Doch mag ich nicht mit icht verlassen,
Hassen ihn umb lieb und leid.

Ich arme metz
Setz stetz
Mein sin in grosse gfar
Zwar gar entbrint,
Rint diese treu
Neu aus edler Art.

Hart ward mir nie so we,
Gee, stee, schlaf oder wach,
Gmach hab ich nit
Ficht, dicht, wie ich mich halt,
Bald zu erwerben, erben sein genad;
Mein schad und schwer
Wär noch ein scherz.

Herzliebster gsel,
Stel wider her,
Ich ger nit mehr
Dann dich freuntlich zu schmucken,
Trucken an mein Brust,
Als etwan was deins herzen lust.

Ach, hielp mijn leed en vurig geklaag
maar. Geen van mijn dagen heb ik rust,
zozeer worstelt mijn hart met smart
En verlangt naar verloren vreugde.

Hoezeer ik mij ook zorgen maak, het
zou voor niets zijn. De dienst die ik hem
bewijs, toch kan ik hem nimmer verlaten,
of hem om lief en leed ooit haten.

Ik, arme meid,
Breng altijd
mijn geest in groot gevaar.
Waarlijk, ofschoon in vuur en vlam,
kwam borrelend deze trouw
gauw opnieuw uit edele aard.

Pijn deed mij nooit zoveel.
Ga, sta, slaap of waak.
Ik geraak niet verlicht.
Vecht, dicht, hoe ik het stel,
snel te verwerven, erven zijn genade:
Mijn schade, mijn leed
heette slechts een scherts.

Teerbeminde gezet
stel hier, eens weer.
Ik begeer niet meer
dan dat ik u vriendelijk sier,
hier aan mijn borst gedrukt,
wat u met heel uw hart steeds lukt.

VON EDLER ART - ACH HILF MICH LEID

Von edler art
Auch schön und ein freulin zart
Bist du ein kron
Der ich mich hon ergeben gar
Glaub mir herzbek fürwahr
Das hertz in mir
Krenk sich nach dir
Darum ich ger
Al auf dein ehr
Hilf mir ich hab nit trostes mer.

Wie ich ihm thu
Hab ich kein rhu
In der gestalt
Die mich mit gwalt
Vmbfangen hat
Hertzlieb gibt rath
Das ich doch mich
Zu dir versich
In hoffnung vil
Nit mer ich wil
Allein setz mir ein gnedigs zil.

Edele van aard
Gij schone, zoete maagd
Een kroon zijt gij
Aan wie ik mij geheel toewijd
Geloof mij, hartelijk, het is een feit,
In mij voelt mijn hart
Voor u de smart
Daarom begeer
Ik slechts uw eer
Help mij, ik vind niets troostrijk meer.

Wat ik hem ook doe
Geen rust komt mij toe
In het gelaat
Dat mij met kwaad
Heeft omgeven
Hartelief, wil raad geven
Houd mijn gezicht
Op u gericht
Mijn hoop is groot
Aan meer heb ik geen nood
Werp me een genadig doel in de schoot.
[DB]

DULCES EXUVIAE

Tekst: Virgilius, Aeneid, boek IV

Dulces exuviae, dum fata deusque sinebat,
accipite hanc animam meque his exsolvite
curis.
Vixi et quem dederat cursum Fortuna
peregi,
et nunc magna mei sub terras ibit imago.

Urbem praeclaram statui, mea moenia
vidi,
ulta virum poenas inimico a fratre recepi,
felix, heu nimium felix, si litora tantum
numquam Dardanae tetigissent nostra
carinae.

Lieve resten, aangenaam zolang het lot
en god het toelieten, neem mijn leven en
verlos me van dit liefdesverdriet. Ik heb
geleefd en de gang die Fortuna me gaf,
volbracht, en nu zal mijn schim groot
onder de aarde gaan.

Ik heb een prachtige stad gesticht, mijn
eigen muren gezien, ik heb mijn man
gewroken en mijn vijandige broer gestraft,
gelukkig, ach al te gelukkig, als de schepen
van de Trojanen onze kust maar nooit
hadden aangedaan.
[JB]

PLANXIT AUTEM DAVID*Tekst: Samuel 1: 17-27**Prima pars*

Planxit autem David planctu huiuscemodi
 super Saul et Ionathan, filium eius:
 Considera, Israel, pro his qui mortui sunt
 Super excelsa tua vulnerati.
 Incliti, Israel, super montes tuos interfecti
 sunt:
 Quomodo ceciderunt fortes in proelio.
 Nolite annuntiare in Geth,
 Neque annuntietis in conpetis Ascalonis:
 Ne forte laetentur filiae Philisthim,
 Ne exultant filiae incircumcisorum.

Secunda pars

Montes Gelboe,
 Nec ros, nec pluviae veniant super vos,
 Neque sint agri primitiarum:
 Quia ibi abiectus est clypeus fortium
 Et clypeus Saul, quasi non esset unctus
 oleo.
 A sanguine interfectorum,
 Ab adipe fortium

Tertia pars

Sagitta Ionathae nunquam rediit
 retrorsum
 Et gladius Saul non est reversus inanis.
 Saul et Ionathas amabiles et decori in vita
 sua,
 In morte quoque non sunt divisi:
 Aquilis velociores, Leonibus fortiores.
 Filiae Israel, super Saul flete,
 Qui vos vestiebat coccino in deliciis suis,
 Qui praebebat ornamenta aurea cultui
 vestro.
 Quomodo ceciderunt fortes in praelio.
 Ionathas in excelsis tuis occisus est.

Quarta pars

Doleo super te, frater mi Ionathan,
 Decore nimis, et amabilis valde
 Super amorem mulierum.
 Sicut mater amat unicum filium suum,
 Sic ego te diligebam.
 Quomodo ceciderunt robusti,
 Et perierunt arma bellica.

Eerste deel

Toen hief David een klaaglied aan over
 Saul en zijn zoon Jonathan:
 Gedenk, Israël, hen die gestorven
 en gekrenkt zijn op uw heuvels.
 Israël, je beroemde mannen zijn gedood
 op jouw heuvels: ach, jouw helden
 moesten vallen in de strijd! Maak het
 niet bekend in Gat, roep het niet rond in
 Askelon; laat de Filistijnse vrouwen zich
 niet verheugen, Laat de dochters van die
 onbesnedenen niet juichen.

Tweede deel

Bergen van Gilboa, draag geen dauw meer,
 duld geen regen over jullie,
 laat er geen eerstelingen van oogst meer
 zijn: daar ligt het heldenschild, vertrapt,
 het schild van Saul, alsof hij niet gezalfd
 was.
 Van het bloed van verslagenen,
 van het vet van dapperen...

Derde deel

...keerde de boog van Jonathan nooit terug
 en het zwaard van Saul bleef nooit
 onverzadigd.
 Saul en Jonathan, de geliefden bij
 hun leven, waren ook in de dood
 onafscheidelijk: sneller dan een arend
 waren ze, en sterker dan een leeuw.
 O dochters van Israël, treur om Saul!
 Rijk bewerkt scharlaken gaf hij je te
 dragen. Hij tooide jullie met gouden
 sieraden. Ach, dat de helden in de oorlog
 moesten vallen!
 Jonathan ligt gesneuveld op de heuvels.

Vierde deel

Het verdriet verstikt me, Jonathan,
 Je was mijn broeder, en mijn beste vriend,
 je was me meer dan de liefde van vrouwen.
 Zoals een moeder haar enige zoon
 liefheeft, zo had ik jou lief. Ach, dat de
 helden moesten vallen, en wapens in de
 strijd verloren moesten gaan.
 [JB]

CLAMAVIT AD ME*Tekst: Psalm 90: 15-16*

Clamabit ad me, et ego exaudiam eum;
 Cum ipso sum in tribulatione:
 Eripiam eum, et glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum,
 Et ostendam illi salutare meum.

Roept hij mij aan, Ik zal hem verhoren,
 Ik ben met hem in de nood,
 Ik zal hem redden en eren.

In lengte van dagen zal ik hem verzadigen
 en Ik zal hem mijn heil tonen.
 [JB]

SAULE, SAULE QUID ME PERSEQUERIS*Tekst: Handelingen 9: 4-5 en 26: 14-15*

Saule, Saule, quid me persequeris?
 Qui dixit: Quis es, Domine,
 et ille: Ego sum Jesus Nazarenus
 quem tu persequeris;
 durum est tibi contra stimulum calcitrare.

Sancte Paule apostole,
 predicator veritatis et doctor gentium,
 intercede pro nobis ad Dominum
 qui te elegit ut digni efficiamur gratia Dei.

Sancte Paule, ora pro nobis.

‘Saul, Saul, waarom vervolgt je mij?’
 Hij vroeg: ‘Wie bent u, Heer?’
 Het antwoord was: ‘Ik ben Jezus van
 Nazareth, die jij vervolgt. Je kwelt jezelf
 door je zinloze halsstarrigheid!’

Heilige apostel Paulus, verkondiger van
 de waarheid en leraar van de heidenen,
 sta voor ons in bij de Heer, die jou heeft
 uitgekozen om ons Gods genade waardig
 te maken.

Heilige Paulus, bid voor ons.
 [JB]

PATIENTIA MUSS ICH HAN

Patientia muß ich han.
 Wohl kann, mocht's anders sein,
 wär auch wohl mein Sinns,
 G'müts Begehr.
 Will jetzt und nit her.
 Unfall auf mir liegt nach der Schwer.
 O Patientia, o Patientia, o Patientia!

Patientia überwind't senft lind der Welte
 Neid, wiewohl sie meid't und Kurzweil
 paßt,
 All G'sellschaft haßt,
 Ob sie wurd quitt ihr's Unfalls Last.
 O Patientia, o Patientia, o Patientia!

Geduld moet ik hebben.
 Ik kan het, en mocht het anders zijn,
 ook dan zou dat in mijn gedachten zijn,
 in het begeren van mijn gemoed.
 Ik wil het nu en niet veel later.
 Tegenslag drukt zwaar op mij.
 O Geduld, O Geduld, O Geduld!

Geduld overwint zachtjes, mild, de afgunst
 van de wereld, ofschoon ze alles mijdt, of
 snel weer verlaat,
 alle gezelschap haat,
 of ze de last van uw tegenslag vereffent.
 O Geduld, O Geduld, O Geduld!

Patientia, nun laß ab!
 Ich hab dein wahr lich g'nug,
 Zeuch hin mit Fug aus meinem Haus!
 Ich hab ein Graus.
 Fahr, wo du willst,
 Der dienst ist aus.
 O Patientia, o Patientia, o Patientia!

Geduld, houd nu op!
 Ik heb waarlijk genoeg van u.
 Gaat met spoed mijn huis uit!
 U bezorgt mij afschuw.
 Ga waar u wilt.
 Uw dienst eindigt nu.
 O Geduld, O Geduld, O Geduld!
 [DB]

FREMUIT SPIRITU JESU

Tekst: Johannes 11: 33-35, 43

Fremuit spiritu Jesus, et turbavit seipsum,
 Et dixit Judaeis:
 Ubi posuistis Lazarum?
 Dicunt ei: Domine, veni, et vide.
 Et lacrimatus est Jesus.

Jezus' gemoed huiverde, en hij was sterk
 ontroerd, En hij sprak tot de Joden:
 'Waar hebben jullie Lazarus neergelegd?'
 Ze zeiden hem: 'Heer, kom en zie.'
 En Jezus begon te wenen.

Videns Dominus flentes sorores Lazari
 Ad monumentum,
 Lacrimatus est coram Judaeis et clamabat:
 Lazare, veni foras!

Toen de Heer de zusters van Lazarus
 bij het graf zag wenen,
 weende hij samen met de Joden, en riep:
 'Lazarus, kom naar buiten.'